

פינת השבוע

פרשת יתרו תש"פ לפ"ק

שובבים

יוצא לאור לשמם ולזכרם של כ"ק רבוקהקוה"ט הרבנים והאדמו"רי"ם מ'אליק זעוקללה"ה

פינת המשל

וַיִּשְׁאַלְוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם. (יה, ז)

פי' רש"י איש זה משה. וקשה מדוע לא שאל יתרו ג"כ בשלומו של משה. וי"ל כי אנו רואים **למשל** אם יבא עני לעשיר שהוא קרובו לבקש ממנו עזר, מדרך הטבע ישאל העשיר את העני על שלומו וטובו. אבל העני לא ישאל להעשיר על שלומו. ואם ישאלהו אז ישיב לו העשיר אם אתה מסופק על שלומי ומעמדי למה באת לכאן ונסעת כמה פרסאות על ספק. אלא וודאי כבר שמעת בביתך שאני עשיר לכן באת אלי לעזר. כן גם כאן אצל משה עם יתרו, דמשה הי' צריך לשאול ליתרו על שלומו שלא הי' יודע. אבל יתרו לא הוצרך לשאול בשלום משה, כי אם לא הי' יתרו יודע שיש למשה כל טוב לא הי' בא למדבר. כמ"ש בריש הפרשה וישמע יתרו את כל אשר **המסך בעמוד ד'**

פינת התורה

שאחרים מתגאים בהם ולא להתגאות, הדבר הזה הוא רבותא.
(הרה"ק מקאצק זצ"ל)

הקב"ה אומר מוטב שתהי' הקושיא עליו ולא יבולע לבני
וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׂרִים. (יט, ד)

רש"י: "כנשר הזה הנושא גוזליו על כנפיו וכו' ואומר מוטב יכנס החץ ב". כידוע, הי' בשעת קריעת הים קטרוג גדול מפי שר מצרים על ישראל באמרו "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, מה נשתנו אלה מאלה" (ילקוט ראובני, בשלח). ובמדרש לא מביא תירוץ על קושיא זו, ומה התשובה באמת על כך. אלא הקב"ה אמר מוטב יכנס החץ בי, היינו מוטב שתהי' הקושיא עלי, קושיא בלי תירוץ, ובלבד שלא יבולע לבני ישראל. (חידושי הר"ם)

קדושת דיבורו של הצדיק
וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּי וַיִּסְפַּר מֹשֶׁה לְחֹתְנָתוֹ כִּי בָרַךְ ה' כֹּה' (יה, א-י)

להבין הא כבר הי' יודע, כמו שפי' רש"י וישמע יתרו מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. רק הענין דהנה בהגדה של פסח [אומרים] אפי' כלנו חכמים כו' מצוה עלינו לספר כו', ולהבין זה שחכם אחד מחוייב לספר לחבירו יציאת מצרים הכתוב בתורה מה שגם חבירו יודע, וזיל קרי בי רב הוא (סנהדרין לג:), רק הענין שעל ידי הדיבור והסיפור שהצדיק מדבר, מעורר בזה את השומעים לתשובה ודביקות גדול, כי ההבל היוצא מפיו בקדושה מעורר נקודת יראת שמים שבלבם, וזהו שמצינו כאן, שאף על פי שיתרו ידע הכל מקודם, עם כל זה ויספר משה לחותנו כו', ומצינו שאז אמר ברוך ה' כו', משא"כ מקודם הגם שכבר ידע כל הנפלאות, לא נתלה לבו להודות לה' עד ששמע מפי משה.

מפתח הגליון

- פינת התורה עמוד א'
- פינת המשל עמוד א'
- פינת מעשה רב עמוד א'
- פינת ממעיין רבותיה"ק עמוד ד'
- פינת תורות באידיש עמוד ח'
- פינת ההילולא עמוד ט'
- פינת תורה דבי מדרשא עמוד יא'

כלל ישראל בשלימותו יכולים לקיים כל המצוות
וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ד' נַעֲשֶׂה (יט, ח)

כל אחד מישראל אין ביכולתו לקיים כל מצות התורה, כי יש מצוות שנתנו רק לכהנים, ללוויים, למלך, לכהן גדול, למי שיש לו שדות ובתים וכדומה. ולכן, "ויענו כל העם יחדו, ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה", רק כלל ישראל בשלימותו יכול לקרא: כל אשר דבר ד' נעשה. (משך חכמה מהגאון רבי מאיר שמחה מדוינסק זצ"ל) **המסך בעמוד ז'**

צדיקים להיות בענוה אפי' כשיש סיבה להתגאות
וַיִּרְדּוּ ה' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר. (יט, ב)

לפיכך בחר הש"ת את הר סיני למקום נתינת התורה, יען שהוא הנמוך מכל ההרים. אם כן, אם מעלה היא השפלות, למה לא נתן הקב"ה את התורה בעמק. אבל הטעם פשוט הוא, להיות במדרגת עמק, בלי שום מעלה ולא להתגאות אין רבותא... אבל להיות במדרגת "הר", מלא מעלות

טייטלבוים זצ"ל אבי"ד לאפוש שהי' ש"יב של רבינו ונכד מרן הייטב לב, והיי גדול בשנים מרבינו, שידבר על לב רבינו שיגלה לו טעמו ונימוקו על מה שמרבה בתענייתים. וכן עשה ונכנס לחדרו של רבינו, ושאל אותו מנין לקח לו דרך חדש שלא שערס אבותינו ורבותינו הקדושים, הלא גם אביך הקדושת יו"ט זי"ע התנגד לדרך התענייתים בדורות החלושים. ועל זה סיפר הגה"צ אבי"ד לאפוש לרבינו זצ"ל עובדא שהי' אצל דודס הגה"ק רבי **משה מראזוואדוב** זי"ע שהי' חתן מרן **הייטב לב** זי"ע, ואכל קעסט על שולחן חו"ז מרן הישמח משה זי"ע, והגה"ק מראזוואדוב הי' רגיל להתענות הרבה, ולא הי' ניחא

פינת מעשה רב

בימי שבתו של רבינו הק' **מסאטמאר** זי"ע בעיר סאטמאר הי' מרבה מאוד בתענייתים, וגם כאשר נסע בימות הקיץ למנוחת הנפש בעיר באניע, שהוא מקום הרים ואויר צח, הי' גם כן מתענה, והרבנית ע"ה דברה על לבו שלא יתענה כל כך, ואמרה לרבינו בתרעומות "וואס פארא באד רעכסטו דא אפי", [איזה מנוחת הנפש אתה עורך ויש לך כאן!]. ובראות הרבנית שאין דברי' נכנסים ללבו, ביקשה מהגה"צ רבי **משה דוד**

וַיִּסְפַּר מֹשֶׁה לְחֹתְנָתוֹ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אֹדֶת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצָּאתָם בְּדֶרֶךְ וַיִּצְלָם ה'. (יה, ח)

מדור מיוחד לרגל הילולת רבינו הקדוש בעל הטורי זהב זי"ע שחל בשבוע זו כ"ז שבט בעמוד ט'

פינת מעשה רב

מעשיהם של צדיקים גדולי עולם וקדושי ארץ
אמרים על פרשת השבוע

המשך מעמוד א'

לחותנו הייטב לב מה שמרבה בתעניתים וסיגופים, ולכן נכנס לבקש מזקינו הישמח משה שידבר עם חתנו שיחדל מלהתנהג בדרך זה, וצוה הישמח משה לקרוא אליו את הגה"ק מראזוואדוב והוכיח אותו שלא יתנהג בדרך זה, משום שעל ידי זה יחלש כוחות גופו, ולא יוכל לעבוד את השי"ת כראוי, ובתוך דבריו אמר לו בענין זה לפרש רמז נאה במאמר הכתוב (ירמ"ד, כב) חכמים להרע ולהטיב לא ידעו, דהנה איתא בגמרא (שבועות כה.) גבי שבועת ביטוי, דשבועה שלא אוכל היינו להרע, ושבועה שאוכל היינו להטיב. וזה שאמר הכתוב חכמים המה להרע, היינו שזאת להיות חכם בלהרע שלא לאכול ולהתענות יודעים היטב "איז דען א קונץ צו זיין א חכם", אבל ולהטיב לא ידעו, היינו להיות חכם באכילה לעבוד את ה' כראוי באכילה בלי תעניתים וסיגופים, זאת אינם יודעים, (פירוש זה פירוש גם בספח"ק אוהב ישראל (בליקוטים) שנדפס לראשונה הרבה שנים אחר פטירת הישמח משה זי"ע).

וכאשר יצא הרב מראזוואדוב מחדרו פנה אליו חותנו הייטב לב, ושאל אותו בצחות לשונו, ויספר משה לחותנו את כל התלאה, כי שמו של הגה"ק מראזוואדוב הרי ה' משה, וחזר לפני הייטב לב על דברי הישמח משה, ואמר לו הייטב לב "נו". כשאל אם ישמע לקול זקיני לשנות את דרכו, אמר לו הרב מראזוואדוב בפוקחותו "אזוי האט דער זיידע געזאגט, אבער איך זאג אנדערש, חכמים המה להרע חכמים ר"ת יתרו כ'הן מ'ידן ח'יתון מ'ישה" ברמזו בזה על חותנו הייטב לב שהוא חותן משה. וסיים הרב מלאפוש ואמר לרבינו הק' מסאטמאר שמעובדא זו נראה בעליל שלא הי' מקובל אצל אבותינו ורבותינו הקדושים דרך התעניתים. ענה רבינו ואמר לו האיך תדמה ותשוה אותי לאבותי הקדושים, כי מאיזה סיבה היו צריכים להתענות, והרי בימיהם רוב בני הדור כשרים היו, והיו מנהיגים צדיקים ואמיתיים, מה שאין כן בדורינו עתה, שממנים בכל עיר ועיר רבנים דיינים שאין כתב הרבנות והדיינות הולמת לראשם ואינם מהוגנים, ומכשילים את הרבים. וכך המשך להתמרמר על מצב הדור הירוד, ולכן מתענה לעורר רחמי שמים על הדור שלא יעלה בידי המנהיגים האלו להטות את לב בני ישראל מדרך הישר. והרב מלאפוש סיפר לי כל זה ונוכחת בהתפעלות יתירה, וסיים ואמר לא ידעתי שרבינו הק' מסאטמאר כבר אוחז במדרגה נעלה כל כך, שאין כוונתו בהתעניות שהוא מתענה כדי לתקן את נפשו ונשמתו, אלא שכל כוונתו הוא אך ורק בשביל תיקון הדור ולטובת בני ישראל. *המאזרני חיל, ערך הישמח משה זי"ע, עמ' קנ"ב)

ויצא משה לקראת חותנו וישתחו וישק לו. (יה, ז)

הגה"ק הגר"א זצוק"ל, כשהי' ילד קטן, כבן חמש, ישב יחד עם חבריו ב"חדר" וחזרו לפני רבם על פרשת השבוע, פרשת יתרו, עם פירוש רש"י. כשהגיעו לפסוק: "ויצא משה לקראת חותנו", וחזרו על דברי רש"י כבוד גדול נתכבד יתרו באותה שעה, כיון שיצא משה יצא אהרן, עמד אחד מן התלמידים ושאל: הלא בתורה לפנינו כתוב מפורש: ויצא משה לקראת חותנו, כי משה ותו לא, ומנין למד רש"י לדעת, כי גם אהרן יצא לקראתו. המלמד תינוקות שלו הרהר בדבר, וחפש במפרשי רש"י ולא מצא תשובה. והנה קפץ אליהו הקטן והחזיר תשובה: כי רש"י למד זאת ממה שנאמר "ויצא משה לקראת חותנו" ולא נאמר וילך משה, כמו שבפרשת שמות (ד, כז) כתוב: ויאמר ד' אל אהרן לך לקראת משה, ולמה נאמר כאן ויצא משה לקראת חותנו ולא וילך. ומכאן למד רש"י שגם אהרן יצא לקראת יתרו, כי בפרשת ויצא (בראשית, כח) על הכתוב "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", כתב רש"י. "ויצא, לא הי' צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה ולמה הזכיר יציאתו. אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה, הוא זיוה, הוא הדרה, יצא משם פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה", ומשום זה כתוב גם כאן: ויצא משה, ללמדך שמכיון שיצא משה מן המחנה, פנה הודו, זיוו, וחדרו, אבל הלא יפלא: הרי נשאר אהרן במחנה, ורש"י בעצמו בפרשת וארא (שמות, ו) כתב שמשה ואהרן שקולים כאחד, ומדוע ביציאת משה פנה מן המחנה כל הדרו והודו, מכאן מוכח שגם אהרן יצא יחד עם משה. *תולדות הגר"א)

ויצא משה לקראת חותנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום (יה, ז)

פעם אחת כתב הגה"ק רבי מאיר מפרעמיטלאן זצוק"ל להגה"ק רבי שלמה קלוגער זצוק"ל מבראדי, שרצונו להתראות אתו, ונתוועדו שניהם בכפר אחד הסמוך לזלאטשוב. כאשר באו לאותו כפר התאכסן הגה"ק רבי מאיר בבית אחד, והגה"ק המהרש"ק בבית אחר. שלח רבי מאיר את הגבאי שלו לשאול את הגאון מהרש"ק שיאמר על פי דין תורה, מי מהם צריך לילך להקדים שלום לחברו, מאחר ששניהם כאן אורחים. השיב הגאון, כי על פי התורה צריך רבי מאיר ללכת להקדים לו שלום. עשה כן הצדיק והלך לקבל פני הגאון. אחר כך שאל ממנו למקורה של הלכה זו, והשיב הגאון: דבר זה מקורו בתורה "ויצא

משה לקראת חותנו וישאלו איש לרעהו לשלום" (שמות יח, ז) ופירש רש"י, וכן הוא במכילתא "מי הקרוי איש. זה משה". והנה שם במדבר היו שניהם, משה ויתרו, בדרך, ומפני מה הקדים משה לשאול לשלום יתרו. כסבור אני, מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדין ועד הנה, ומשה הלך דרך קצרה, לכן שאל משה תחילה בשלום יתרו. ובכן אני נסעתי מרחק רב מבראדי, וכבודו נסע רק איזו פרסאות מעירו, על כן מגיע לי שלום קודם. *סיפורי חסידים)

ויירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם. (יט, יד)

הרה"ק רבי חיים הלברשטאם זצוקלה"ה מצאנז, הי' קשה לו לעת זקנתו לרדת ממדרגותיו הגבוהות. והי' מקפיד כשהיו מפסיקים אותו ומטרידים אותו בשעת הלימוד ובשעת דביקותו בעולמות העליונים. ופעם קרה הדבר, שהקפיד על אדם אחד שהטרידו מאד, והי' אז אצלו מחותנו הרב מטלוסט זצ"ל שישב ושוחח אתו בדברי תורה. ראהו מחותנו מלא צער ורוגז ואמר לו בשם חמוי זקנו הבעל "תורת חיים" מקאסוב זצוק"ל, פירוש על הפסוק: "ויירד משה מן ההר אל העם". ורש"י פירש שם שלא פנה משה לעסקיו, אלא "מן ההר אל העם". ולכאורה קשה, וכי איזו עסקים היו לו למשה במדבר, וכי חנוני או סוחר הי'. אלא הפירוש הוא כך: בשעה שירד משה מן ההר, עודו הי' מדובק בעולמות העליונים, ותקן שם דברים גבוהים: ואלה היו עסקיו של משה: להיות דבוק בעולמות העליונים ולהמתיק שם כל הדינין. וזאת היא הרבותא של משה, שנאמר עליו, שלא פנה לעסקיו, כלומר: להיות עוד דבוק שם, אלא אל העם, לשמוע בקשותיהם, ואחרי זה הי' מעלה בקשותיהם הגשמיות עם תפלתם למרום. כששמע זאת הצדיק מצאנז, מפי מחותנו, מיד נתקררה דעתו וקרא בחזרה לאיש, שגרשו קודם מעל פניו, לשמוע בקשתו. וכל אותה הלילה כולו קיבל אנשים שבאו אליו ולא דחס מעל פניו. אכן עניו הי' ולמד מכל אדם. בגודל עניויותו הי' נכנע וסולח על כל הטרודות שהטרידוהו אנשים שונים בבקשותיהם. כי צדיק הי' האיש וחסיד ועניו מאוד, ורבה היתה אהבתו לבריות. *מתוך ספר #האדמו"ר מצאנז#)

לא תעשה לך פסל וכל תמונה. (ב, ג)

הרה"ק רבי ישראל מרוזשין זצ"ל, שמע פעם שאחד ממקורביו מדבר יותר מדאי **המשך בעמוד ד'**

נתייסדה לזכר ולעיני הרה"ק רבינו דוד ב"ר שמואל הלוי בעל הסודי זהב ז"ל שה' האבד"ק הראשון בעיר אליק
בנשיאות הגה"צ הגאב"ד דקחלתינו שליט"א ובהנהלת בנו הרב אליעזר יודא מאליק שליט"א אב"ד
בעזה"ש"ת

באנו בזה להודיע שאי"ה בשנה זו יתקיים כבכל שנה

מסיבת מרעים - מלזה מלכה - סעודת הילולא השנתית

כינוס ידידים מתפללי בית מדרשינו הי"ו פעם אחת בשנה - לכבוד מוצש"ק סעודתא דדוד מלכא משיחא - לעיני רביה"ק הטו"ז זי"ע

במוצש"ק יתרו הבעל"ט

ביחד עם מגבית השנתית להחזקת בית מדרשינו

בהיכל בית המדרש סקווירא

50 Spencer St. [Between Flushing & Park Aves.] Brooklyn NY 11205

בשעה 8:45

א רייכער פראגראם איז צוגעגרייט

ווערטפולע מתנות פאר אייער חשובע נתינה

הערליכע נגינה ע"י ילדי הקהילה

דברי תורה ע"י האב"ד דקחלתינו הק' שליט"א

דברי ברכה ע"י הגה"צ הגאב"ד דקחלתינו הק' שליט"א

הגבאים

הנהלת הקהילה

המסך מעמוד ב'

מעצמו... אמר לו הרה"ק מרוזין זצ"ל: שתי מלות יש בתורה, משלשה אותיות כאחד, ובכל זאת הן רחוקות זו מזו, כרחוק מזרח ממערב. ואלו הן: "לא תעשה לך פסל". ו"פסל" לך שני לוחות אבנים". הראשון הוא מקור הטומאה, והשני הוא עצם הקדושה. ויודע אתה מדוע. כי אצל הראשון עומד ה"לך" כלומר ה"אני" שבו מקודם, לכן בא אחריו "פסל" שפירושו עבודה זרה. אבל אצל הלוחות כתוב ה"לך" ה"אני" אחריו וזהו תורה. ולכן פסל לך השני קודש, לוחות אבנים.

וַיָּבֹא יְהוָה וַיְהִי מִשְׁחָה וַיִּבְנֶינּוּ וְאֶשְׁתּוֹ אֶל מִשְׁחָה. (יה, ד.)

מתנגד אחד שאל את הרה"ק רבי אלימלך

מוליענסק זצוק"ל. הלא יש הרבה ספרי

מוסר המעט ללמוד מוסר ויראת שמים מ"חובת הלבבות", "ראשית חכמה", "שבט מוסר" ועוד, ולמה צריכים לנסוע לרבי. ענה לו הרבי אלימלך: הנסיעה לרבי הוא דבר גדול, שכן התורה מספרת: "וישמע יתרו" ומקשה רש"י. מה שמועה שמע וברא. ומתרחק "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". והרי קשה שוב: מכיוון ששמע על כל זה, למה בא אל משה דווקא. אלא התירוץ הוא אף על פי שיתרו שמע גדולתו של הקב"ה, על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, בכ"ז נסע למשה, לרבו של ישראל, כי אינה דומה שמיעה לראי, אצל הרבי רואים בעליל גדולת השם.

וַיְהִי שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַת הַהָר. (יט, ב)

כאיש אחד בלב אחד (רש"י) כאשר נאפוליאן בונאפורטעי כבש חלקים גדולים מרוסיה הוא נהג מידי פעם להתייעץ עם גדולי ישראל אודות יכולתו לנצח במלחמה, מסופר שהוא נפגש גם עם הרה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל. היתה זאת שעת לילה מוקדמת כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי ללינת לילה סמוך לוואלוז'ין. עיירה זו השוכנת על פרשת ראשי דרכים, איננה עיר מבצר ונוחה היתה להכבש. רוב תושבי ברחו מאימת המלחמה או שהתחבאו מאחורי סוג ובריה. כשנכנסו שליחו של נאפוליאן ושירי צבאו אל העיירה, לא מצאו בה אלא בתים חשוכים ורחובות שוממים ריקים מכל נפש חי. רק מבית המדרש של וואלוז'ין גילה להפתעתו כמה קרני אור בוקעים מבעד לחלונות. הוא ניגש אל הבית, פתח את דלת בית המדרש ונכנס פנימה. והנה בקצה האולם יושב אדם זקן, בראשית שנות השבעים שלו, ובידו נר דולק, וספר פתוח לפניו. ה"י זה רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, אשר בעת מצוקה כבעת שמחה מצא למפלט לו את בית המדרש. כל כך ה"י שקוע בתלמודו שלא חש בהגענער אל הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו, ניתר הגר"ח ממקומו. הגענער אל ניסה את כוחו של רבי חיים בשפה צרפת, אך משהראה סימנים שאינו מבין את דבריו עבר לדבר בשפה הגרמנית, שואל את הגר"ח אם מבין

שפה זאת. השיבו רבנו, אינני בקי בה ביותר אולם אשתדל להשיבך בשפה זו. אם כך - אמר הגענער אל - אולי תגיד לי היכן גר פה הרבי שלכם, "חיים" שמו, עליו שמענו רבות כיודע צפונות ועושה נפלאות. ענהו רבנו: חיים, האיש המבוקש על ידיך, נמצא כאן בבית המדרש. אך מה שאמרת כי עושה הוא נפלאות, יכולני להגיד לך כי אין זה אמת. הבין הגענער אל כי הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל הענין. המלך בכבודו ובעצמו רוצה להפגש עמך! עליך להתמתן כאן עד שיבוא לקחתך! - הפטיר, והלך לו. לא חלפה שעה וכיתת אנשי חיל באו במרכבה הדורה, והסיעו את רבי חיים אל אהל נאפוליאן המהודר אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו, כי קרן אור פניו באצילות דקדושה, שמח בונאפורטעי לקראתו. ואף הוא פתח במה שמעו כבר מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כימחולל נפלאות. גם הפעם הכתיש רבי חיים בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות. - בסך הכל יהודי פשוט אנכי השקוד ללמוד תורה, לא יותר... שוב פנה אליו נאפוליאן: שאינך מסכים אודות סיפורי הנפלאות, ניהא, אבל שהנך איש חכם ופיקח, זאת כבר לא תוכל להכחישי. אם כן אמור לי, אפוא, מה דעתך על עתיד מלחמה קשה זו שפתחתי בה. האם כקודמותי תסתיים אף היא בנצחון כביר, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבותיך לפני בגילוי לב וללא מורא. פתח רבי חיים וענה: אמשול לך משל למה הדבר דומה. נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים, מטובי היחס והאיכות. והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך בוך שביכולתו לטבוע, הסוס משך אחריו גם את שלושת חבריו, והמרכבה התהפכה על צידה. כל מאמציה הבעל עגלה והמשרתים לחלצם מן הבוך עלו בתוהו. עברו שעות אחדות והנה איכר פשוט מתקרב עם עגלתו הרעועה, רתומה לשלשה סוסים כחוישים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה. אולם האיכר שלף תיכף את ה"שליטען" שלו, הצליף על הסוסים, אלו אזרו את שארית כוחם, ופתאום משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו. ניגש הנסיך אל האיכר ותמה באזניו: לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלשה סוסים צנומים ודקים. ובכל זאת דוקא אלו שלך נחלצו ברגע אחד מן הבוך, ואילו שלי כבר שעות מתבוססים בבוץ ואינני יודעים כיצד נחלץ מצרה זו. השיבו האיכר: שום סוד מיוחד לא עמד לי להצלחה זו. אלא, שסוסים שלך טהורי גזע ומיוחסים המה. נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה. לפיכך כשמצליף אתה על גבם מושך כל סוס לרוח אחרת, ואינם מצליחים להתאחד למען המטרה. אדרבה, כשמוכה האחד, שמחים כל עמיתיו. מה שאין כן סוסי הדלים והכחוישים כולם משפחה אחת המה, אמא ושני בני. לכן, כשמכה אני את האחד חשים זאת גם השנים האחרים ונחלצים מיד לעזרתו. כיוצא בזה - אמר הגר"ח - בענין זה

שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נאפוליאן דומה הנך לנסיך ההוא. לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אלא שאינו עשוי מעור אחד. מורכב הוא מצבאות אוסטריא, פערסיה, ספרד ואיטליא, שנלוו אל הצבא הצרפתי אשר תחת פיקודך. לפיכך מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הנצחון, ועוד שמח בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת. מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיון שבנוי הוא כמקשה אחת, מבני עם אחד הלוחם להגנת ארץ אחת - ארצו שלו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם. - מכאן, הוד מלכותו, נובע הפקפוק שלי בנצחונכם - סיים הגר"ח את פרשנותו על עתיד המלחמה. בהמשך המלחמה כמובן נחל נאפוליאן מפלה גדולה ליד מאסקאווע. לאחר מכן הוא נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר בערזשינא. כמעט כל חייליו אבדו בקרבות. הערכתו של רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל התאמתה במלואה.

וַיִּוְצֵא מִשְׁחָה אֶת הָעַם לְקִרְאֵת הָאֱלֹקִים מִן הַמִּצְּחָה. (יט, ז)

לפי סגנון הלשון ה"י צריך לכתוב: ויוצא משה את העם מן המחנה לקראת האלקים. הרבה דברים מספרים אודות הגר צדק הגראף **אברהם פאטאצקי** הי"ד שקידש את השם ברבים. ובשעה שהוצא ליהרג על שנתגייר, נתן לו הכומר ברירה, שיאמר ברגע האחרון שהוא חוזר לדת הקאטאליק ויבוטל גזר הדין. לא נרתע גר הצדק, והשיב: כאשר בא הקב"ה לאומות העולם וביקש לתת להם את התורה, סירבו: אולם כאשר בא אל ישראל אמרו "נעשה ונשמע". והרי אי אפשר לתאר שבכל האומות היו כולם פה אחד נגד קבלת התורה, ובני ישראל היו כולם בעד קבלת התורה. מסתמא היו בין האומות אחדים שהם היו מסכימים לקבלת התורה הרי כל הנשמות היו במעמד הר סיני ואף אני הייתי שם ואיני מתאר לי שהייתי בין האומרים לאו. וכן לא נתאר לנו, כי הערב רב בתוך ישראל, שהתורה היתה, למורת רוחם, שגם הם אמרו "נעשה ונשמע". אלא שהתחשבו עם הרוב הגדול והמכריע שבין העמים. ולכן אחרי קבלת התורה הוחלט, שאי אפשר שבקרב אומות העולם יהיו אומרי "הן" ובקרב עם ישראל יהיו אומרי "לאו". אלא אומרי הן מבין האומות יתגיירו, ואילו אומרי "הלאו" בקרב ישראל ישתמדו. ואני שהייתי מבין אומרי "הן" בקרב האומות, חייב להתגייר. כך אמר אותו גר צדק. רמזו לזה נמצא בתורה: "ויוצא משה את העם, אין העם אלא רשעים (רש"י, במדבר יא, א) שה"י לקראת אלקים אותו ערב רב שה"י נגד אלקים ומרד בו, הוציא אותו מן המחנה", ממחנה ד' אומרי "נעשה ונשמע", ואותם העמידו תחת ההר וכפו עליהם את ההר כגיגית. *הגה"צ רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל)

פינת ממעיין רבותינו הקדושים

פינת תורת רבותינו הקדוה"ט מ'אליק
על פרשת השבוע נאמר

וישמע יתרו וגו' (יה, א)

וברש"י: ע"ש שיתר פרשה כו.

יש ברש"י שני שינויים כאן ממי"ש בפרשת בהעלותך. דכאן חשב רעואל הוא שם של יתרו ובבהעלותך כתב שהוא אבי יתרו וכמי"ש כאן אח"כ בשם יש אומרים, שנית דכאן כתב דבשם יתרו נרמז על יתרו הפרשה ובבהעלותך כתב דשם יתרו הוא מורה על זה. ונראה דחדא מתרצא בחברתה. דכאן דתפס כמי"ד רעואל הוא יתרו עצמו. והענין הוא דעי"פ על שם אחד משמותיו אי"צ לתת טעם כי הוא שם העצם רק על שם שניתוסף צריך טעם דוגמא כמו שמצינו בעירובין (דף יג) ברבי מאיר, דרבי מאיר שמו, ולמה נקרא רבי נהוראי, שהנהיר פני חכמים בהלכה, ואיכא דאמרי רבי נהוראי שמו, ולמה נקרא רבי מאיר שהי מאיר פני חכמים בהלכה. ומשי"ה ניחא דכאן דזה הוא מסתבר דשם הנמצא ראשון הוא שם העצם, והנה בשמות כתוב תחילה שם רעואל ואח"כ שם יתרו, וכיון דלשון זה הוה רעואל שמו שם העצם ממילא השם השני שהוא יתרו צריך טעם, ע"כ פירש שם שיתר פרשה אחת. אבל בבהעלותך פירש כמאן דאמר שרעואל הוא אבי אביהם, ממילא הוה שם יתרו שם העצם כיון שהוא הראשון. על כן אין מרמז על יתרו פרשה אחת אלא בשם יתרו. ואעי"פ שתמצא לפעמים שדרשו טעם גם בשם העצם כמו ברות שדרשו למה נקרא שמה רות שיצא ממנה דוד שריוה להקב"ה בשירות היינו לדרשה בעלמא, אבל אין הכרח לזה. (וזהו ענין חריף ונכון לעני"ד). *דברי דוד, מהרה"ק רבינו דוד הלוי זצוקלה"ה בעל הטורי זהב שהי האבדק"ק הראשון בעיר אליק בשנת ת"ח)

וישמע יתרו וגו' (יה, א)

פי רשי מה שמועה שמע ובה, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, (ופ"ל) רבינו כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט רשכבה"ג רבי הערש לייב מאליק *מהרצ"א) זצוקלה"ה ששמע קריעת ים סוף, שנקרע להם היס והיא התגלות אלוקית ונס מופלג מאוד, ומלחמת עמלק, ואף על פי כן ראה יתרו שהיצר הרע בא ללחום עמו, ואינו מתבטל, לכך בא, ראה שההכרח לבוא אל הצדיק.

אנכי ה' אלוקי אִשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ. (ב, ב)

בזוה"ק (יתרו פה). איתא רבי אלעזר פתח (משלי א, ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן. במדרש איתא (שמו"ר פכ"ט ב') הה"ד (דברים ה, ד) פנים בפנים דבר ה' עמכם. מה הענין בזה, אך כמו שאה"כ תהלים צד, (ב) אשרי הגבר אשר תיסרנו קה ומתורתך תלמדנו, הענין הוא מלחמת עמלק הוא שמירת הברית, ומחמת הפגמים רח"ל נתהוה פירוד בין הדבקים ונשארו אותיות י-ה כידוע, ואם רוצה להחזיר עטרה למקור שרשה אזי צריך לקבל עליו עול תורה ומתורתך תלמדנו וזהו דאיתא בס"ק בלימוד התורה יהי חיבור אמיתי בין די אותיות הוי"ה, היינו היו"ד של הוי"ה כנגד עשרת הדברות, ה"ה של הוי"ה כנגד חמשה חומשי תורה, הו"ה כנגד ששה סדרי משנה, וה"ה אחרונה זה לימוד התורה לשמה "לשם ה'" לקשר את האוהל להיות אחד, וזה שאה"כ שמע בני מוסר אביך שתמיד הוא מקבל מוסר מחמת שהפגם נוגע לאביך בשם צור ילדך תשי ובוזה יתקן ואל תטוש תורת אמן בזכות התורה, וזהו השני מזהות מכוון נגד תורה שבכתב ושבע"פ תורה שבכתב כתבם על לוח לבך

בנקודה שבלב, וזה בחדש השלישי לצאת ר"ת הלב בנקודה שבלב, ובוזה יתקן הסי"ת תשי מה שפגם בשם צור ילדך תשי, וזהו מזבח אדמה תעשה ר"ת אמת שפלות עצמו זבחי אלוקים רוח נשברה לזכור עפר אתה ואל עפר תשוב, ובוזה אמת ר"ת אבן מקיר תזעק הסגולה ללב האבן לזעוק מקירות לבו בנקודה שבלב, ומזבח אבנים זה תורה שבע"פ אבנים נקראו דיבורים ובוזה תבא לשמירת הברית אשר לא תגלה ערותך עליו, בגמר התיקון תיקון השלם אמן כן יהי רצון. *שקל הקדש מרבינו הרה"ק רבי שמעון שלמה מאליק זצוקלה"ה תרנ"ב בעיר אליק)

הננו משגרים ברכת "מזל טוב" חמה ולבבית לידידנו ולאנשי שלומינו די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב
יבורך

לרגל הכנסת בנו לעוה"מ למז"ט

מו"ה יהוסף לאקס הי"ו
בנו הב' אברהם דוד הי"ו

לרגל ארוסי בנו/בתו למז"ט

מו"ה חיים בער שטיינמעטץ הי"ו
הבה"ה זלמן לייב הי"ו עב"ג ב"ר
מו"ה דוד שמואל מערטיץ הי"ו

לרגל נישואי בנו/בתו למז"ט

הרה"ג אלכסנדר חיים אשכנזי שליט"א
הבה"ה זלמן לייב הי"ו עב"ג ב"ר
הרה"ג ברוך אברהם פריעדמאן שליט"א
דומ"ץ סאטמאר העריסאן
מו"ה עזריאל פאלאטשעק הי"ו
עב"ג הבה"ה שלמה זלמן הי"ו ב"ר
מו"ה עקיבא הלוי הירש הי"ו

הגליון יו"ל ע"י התאחדות אברכים דקהל טורי זהב אליק

קלינטאן הילל

ע"ש רבוקה"ט הרבנים והאדמו"רים מ'אליק זצוקלה"ה

נתייסדה ע"י הגאב"ד דקהלתינו שליט"א - בהנהלת בנו הרה"ג רבי אליעזר יודא מאליק שליט"א אב"ד

MAILING ADDRESS: 183 WILSON ST. PMB #241 BROOKLYN NY 11211

כתובת המערכת לשלוח הערות או לנדב ההוצאות להמערבת לזיכוי הרבים לע"נ, או לרגל שמחה, נא לשלוח להערות קדשינו

emalik@thejnet

פינת המשל

על כן יאמרו המושלים
משלים נאים על פרשת השבוע נאמרים

המסך מעמוד א'

עשה. אלקים למשה ולישראל עמו הרי שידע יתרו מגדולת משה. (אמרי שפר)

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. (יט, ג)

ופירש"י כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים תאמר להם בלשון רכה ותגיד לבני היינו אנשים תגיד להם דברים הקשים כגידון. ודקדק האוה"ח הק' הא לא מצינו כאן הדברים הקשים ואדרבה דבש וחלב לשונו נאמרו והייתם לי סגולה מכל העמים. ואתם תה' לי ממלכת כהנים. וביותר קשה דמסיים אלה הדברים אשר תדבר אל בני, ופירש"י לא פחות ולא יותר. וא"כ יחסר כאן דרך אשר יאמר לנשים. וגם דיבור הוא לשון קושי ואי איפוא הן הדברים הקשים ע"ש מה שתירץ. ולענ"ד י"ל ע"ד משל למלך בשר ודם שיש לו שרים ועבדים המנהיגים מלכותו והוכן בחסד כסאו ומתנהג עם השרים ועבדים בחסד גדול להטיב עמם ולקרבתם בכל מה דאפשר. ובזה הוא נותן כח ועוז ותעצומות להם שיתאמצו בכל פעם ביתר שאת ועוז להנהגת מלכותו בלי שום התרשלות ורפיון כלל. והנה בין השרים ועבדים הנ"ל מי שהוא בער ולא ידע אזי הוא מסתכל בעצמו שהוא כדאי לזה ההתקרבות בעבור עבודתו בתמימות להמלך ואדרבה מגיע לו עוד כהנה וכהנה, לאפוקי מי שהוא איש משכיל ומבין גדלות המלך ושפלות עצמו, אזי הוא ימצא בעצמו חסרונות בעבודתו כי לפי גדלות המלך ראוי לעובדו ולשרתו ביתר שאת ועוז, ובעיניו הוא אינו כדאי לההתקרבות הלזה. ואדרבה הוא מתבייש מאוד בחשבו שפל ערך כמוני יהא מקורב למלך גדול ונורא בושתי וגם נכלמתי להרים פני אליו, וביותר שהוא מקורב הוא מתבייש ביותר והקירוב אצלו הוא לו כמדקרת חרב מצד גודל הבושה. והנה ככה ממש היתה כוונת השי"ת ב"ה באומרו למשה לאמר לישראל והייתם לי סגולה ואתם תהיו לי כו' כי לאותן שהן חלושי דעת בחי נוקבא צריך להמשיכם בדברים ערבים לפי קטנות שכלם כי בהיפך יהיו נסוגין לאחוריהן. וזהו כוונת אמרם ז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת פי' לחלושי דעת אזי שמאל בחי גבורה דוחה אותן וימין היינו חסדים מקרבתן.

שנתגייר ונעשה יהודי כי עכ"פ הנה מסחרו טוב באין ספק שנתוודע לו לברור האמת מן השקר, וזהו ויאמר יתרו ברוך ה' וגו', והטעם עתה ידעתי כי גדול ה' כלומר הרבה הריוח במה שקנה עתה הידיעה הנכונה מה שלא ידע מקודם, וזהו דברי הדרש גנאי הוא למשה כו' שלא אמרו ברוך ר"ל שלא יוכלו לומר ברוך על כי אין טובתם וודאית עד לעתיד במהרה משא"כ יתרו.

(משלי יעקב)

יְכַל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וכו'. (ב, יד)

י"ל בזה ע"ד ששמעתי משל מן אא"ז [הבעש"ט הק'] זללה"ה שהי' אחד מנגן בכלי זמר יפה מאוד במתיקות ועריבות גדול ואותם שהם שומעים זה לא יכלו להתאפק מגודל המתיקות והתענוג עד שהיו רוקדים כמעט עד לתקרה מחמת גודל התענוג וחנעימות והמתיקות וכל מי שהי' קרוב יותר והי' מקרב עצמו לשמוע הכלי זמר הי' לו ביותר תענוג והי' רוקד עד מאוד ובתוך כך בא אחד חרש שאינו שומע כלל הקול של כלי זמר הערב רק ראה שאנשים רוקדים עד מאוד והם בעיניו כמשתגע' ואומר בלבו כי לשמחה מה זה עושה ובאמת אלו הי' הוא חכם וידע והבין שהוא מחמת גודל התענוג והנעימות קול של כלי זמר הי' הוא ג"כ רוקד שם. והנמשל מובן, וי"ל בזה וכל העם רואים את הקולות היינו שהשם יתברך הופיע על כולם כאחד, אור אלוקותו שהשיגו יחד כולם כשראו גודל השמחה כי מלאכי צבאות ידודון ונעימות אור התורה הקדושה ודחקו עצמם לשמוע קול התורה אע"פ שהיו קצת חרשים מכבר שלא היו שומעים את הקולות הכל נעשו פקחין ועיינין פקוחין הי' להם שהיו רואים החדוה והשמחה הגדולה הבינו שהוא בוודאי את הקולות היינו נעימות ועריבות הקול של תורה אע"פ שהם לא השיגו זה נעימות התורה, הבינו ע"י השמחה שהוא בוודאי מגודל נעימות התורה, ולכך דחקו עצמם לשמוע הקול ממש אולי ישיגו ויבינו נעימות אור התורה והמשי'. (דגל מחנה אפרים)

וזהו כה תאמר לבית יעקב ופירש"י אלו הנשים תאמר להם בלשון רכה כי לאותן שהן במדריגה פחותה בחי' יעקב בחי' נשים בחי' חלושי דעת צריך לאמר להם בלשון רכה היינו דברים ערבים וזהו יהי' נחשב מאוד בעיניהם בהיותך מבטיח אותן להיות ממלכת כהנים. ותגיד לבני ישראל פי' לאותן שהם גדולי ערך בחי' ישראל יהיו אותן הדבורים בעצמן דברים קשים כגידון מצד גודל הבושה וכנ"ל בהמשל הנ"ל וזהו אלה הדברים ופירש"י לא פחות ולא יותר תדבר אל בני כי יספיקו הדברים הקצרים הללו לכל חד כפום שיעור דילי' ואף שהן ערבין לשומעיהן אעפ"כ יהי' לגדולי ערך שהם בחי' ישראל הדבורים הללו דברים קשים והקירוב אצלם הוא התנגדות כתרגום מלחמה קרב ובזה הם מתאמצים בעבודת השי"ת ביתר שאת ועוז ודו"ק. (אהבת שלום, קאסוב)

וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרִיעָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִמַּחַת יַד מִצְרַיִם עִתָּה יִדְעֵתִי כִי גָדוֹל ה'. (יח, יא)

ובגמ' סנהדרין (צד) גנאי למשה ולששים רבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה' והדבר פלאי, הכי נעלם ממשה רבינו ע"ה מה שנתגלה ליתרו. ונראה לפרש על פי דמיון למשל לשנים שעשו שידוכים ביניהם על ידי שדכן אחד. ויהי בסעודת התנאים והנה השדכן מפליג לשמוח ולרנן יתר על כל המחותרים, ועילת הדבר הוא כי המחותרים עדנה אין שמחתם שלימה עד אשר יראו מה שלא יתודע להם כי אם אחר זמן רב כשיראו טוב תכליתם וכי טוב וישר הדבר לפני הזוג, לא כמוהם השדכן כי שמחתו שלימה מיד אחר ההתקשרות הצדדים בקחתו כסף משקלו מוהר הבתולים. הוא הדבר במשה וישראל, כי האמנם כבר השיגו מאתו יתברך טובות רבות ונוראות בבסי מצרים, ועל הים, חזלתם והעולה על כלם מתן התורה הקדושה, עם כל זה עדנה לא הי' בידם לומר ברוך ה' על המשא ומתן הגדול הזה עד אשר יראו תכלית כל דבר לעתיד בגמר כל המעשים וכל העסקים על השלימות, לא כן יתרו שקבל טובתו לעצמו מיד במה

פינת התורה

מאמרים יקרים
על פרשת השבוע נאמרים

המסך מעמוד א'

וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים. (יט, ד)
פירוש הרב הגאון מו"ה לוי יצחק ז"ל, כי שם הנשר נקרא על מעשיהו, כי נושר נוצותיו וחוזר ומתחדש בנוצות חדשים לזמן ידוע, וז"ש תתחדש כנשר נעורכי, וכמו שפרש"י בתהלים קפיטל ק"ג ע"ש, וכמו זה הענין הקב"ה נתן לעמו ישראל לפי ראות עיניו שיקראו מהלכים ואינם יכולים להיות במדריגה אחת אפילו בגדלות המוחין ובא להם איזה קטנות והם שבים ומתחרטים מיד ומתחדשים לבקרים, וזה הוא כמו מעשה הנשר כנ"ל וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים, והבן. (עבודת ישראל)

לֹא תַעֲשֶׂוּן אֵתִי אֱלֹקֵי כֶסֶף. (כ, יט)

"ל בזה בדרך רמז ע"ד דאיתא בזה"ק כשישראל מכשירים ומטיבים מעשיהם, אז השכינה מתפארת עצמה חזי נא במאי ברא אתינא לגבך ע"ש, דאז עאלת בלא כסופא קמי' מרי' כמ"ש בחרוז של לכה דודי לא תבושי ולא תכלמו וכו', אבל כשאין צדיק בארץ אזי גורמין ח"ו כסופי ובושה להשכינה כביכול שאין לה במה להתפאר עצמה לפני הבורא ב"ה, וזה "ל הפירוש לא תעשון אתי אלקי כסף פי' כסף לשון כסופא ובושה והיינו לא תעשון אותי שאהי' אלקי כסף היינו כביכול עאלת בכסופא והבן (דגל מחנה אפרים)

כִּי יִהְיֶה לָהֶם דִּבְרֵי בָּא אֱלֹי וְשִׁפְטֵתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ. (יה, טז)

יש לדקדק שהתחיל בלשון רבים "כי יהי' להם" וסיים בלשון יחיד "בא אלי". ו"ל לפי מה דאיתא בחושן משפט, שכל דיין שבא לדון דין, ומדמהו לדין אחר, שבא לידו כבר והוציא פסק דין, הרי זה בכלל הרשעים. והסמ"ע מסביר את זה כי לכל דין יש נסיבות ובחינות מיוחדות ואין לדמהו לדין אחר. וזהו פירוש הכתוב: "כי יהי' להם דבר בא אלי", היינו דבר שבא אלי כבר והכרעתי את הדין, לא הסמכתי על ההכרעה הקודמת, דנתי ושקלתי מחדש "ושפטתי בין איש ובין רעהו", התחשבתי בזה שכאן לפני אנשים אחרים ומסיבות אחרות. (הרה"ג רבי חיים ראפפורט זצ"ל מלבוב)

וַיָּבֵא אֶהָרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַכֵּל לֶחֶם עִם הַתֵּן מִשֶּׁה לִפְנֵי הָאֱלֹקִים. (יה, יב)

והקשו חז"ל וכי לפני אלקים אכלו, והלא לפני משה אכלו. אלא לומר לך כל הנהנה מסעודה שת"ח שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו השכינה. (ברכות ס"ד).

ושאלתי את פי הרב הקדוש המנוח מו"מ דק"ק קאזניץ, מהו זה שחוקשה כ"כ לחז"ל, וכי לפני אלקים אכלו. הלא שויתי ה' לנגדי תמיד, וכל תנועותיו ומעשיו של אדם צ"ל כאלו עומד לפני המלך, כידוע, וא"כ לכך כתיב לאכל לחם כדרכן של צדיקים לפני האלקים...

והשיב לי, עפ"י מה דאיתא בגמרא, אסור להתפלל אחורי רבו, והטעם לזה כי מורא רבך כמורא שמים, ובשעה שיש לו מורא רבו א"א לו להיות מורא שמים הראוי לתפלה מחמת שיש עליו מורא ואימה אחרת, וזהו שהי' קשה לחז"ל וכי לפני אלקים אכלו, והא לפני משה אכלו, והי' עליהם אז מורא רבן, והיאך הי' באפשרי להיות עליהם מורא שמים, ומה זאת לפני אלקים, אלא מכאן שכל הנהנה וכו' וזהו בעצמו מורא שמים, ודא ודא אחת היא. ודפח"ח. (אוהב ישראל)

וַיִּשְׁמַע יְהוָה וְגו' (יה, א)

וישמע היינו ראוי לשמוע תמיד ולהבין ולהשכיל יתרו היינו מה שישאר לו לכל עמלו כי הכל הבל וריק ואין מלואו לו לאדם לא כסף ולא זהב וכו' אלא מה שמסגל בתורה ורואה להדריך בניו בדרך הטוב והישר לפני אלקים זה ישאר לו מכל עמלו וראוי לו להשגיח תמיד ולשים רעיוניו על זה.

(דגל מחנה אפרים)

וַיָּבֵא אֶהָרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַכֵּל לֶחֶם עִם הַתֵּן מִשֶּׁה לִפְנֵי הָאֱלֹקִים. (יה, יב)

וברש"י: ומשה היכן הי' אלא שהי' עומד ומשמש, והטעם שלא אכל גם הוא, אפשר לומר, יען כי בפסוק הסמוך נאמר "ויהי ממחרת" ופירש רש"י. ממחרת יום הכפורים, נמצא

שהסעודה היתה ביום כפור, לכן בני ישראל שלא נצטוו עוד על דיני יום כפורים שהיו רשאים לאכול אכלו, לא כן משה, שכבר נצטווה על חובת עינוי. (מהר"ש מבעלזא)

וַיִּסְפַּר מֹשֶׁה לְחֹתָנָו אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרְעֹה וּלְמִצְרַיִם. (יה, ח)

ויספר משה, אף שכבר שמע, אבל משה רבנו הודיעהו כל הענינים באופן כה בהיר, עד שנראו ליתרו כאלו נכתב הכל בספר, ולכן אמר יתרו: ברוך ד', אף שאסור לברך על הנס כי אם כשרואים הנס בעיניהם, אבל על ידי סיפורו של משה היה נראה ליתרו כאלו רואה את הניסים בעיניו.

(אמרי אמת- גור)

ולע"נ הרה"ק רבי יצחק מנעשכין

ב"ר מרדכי זצוקללה"ה
נפטר כ"א שבט תרכ"ח

ולע"נ הרה"ק רבי יחיאל מאיר

מגאסטנין ב"ר יעקב צבי
זצוקללה"ה נפטר כ"א שבט תרמ"ח

לע"נ הרה"ק רבי חיים דוד דאקטור

מפייעטרקוב (תלמיד רבי דוד
מלענאוב) ב"ר ישכר בער
זצוקללה"ה נפטר כ' שבט תרי"ח

לע"נ הרה"ק רבי מרדכי יודא לעזו

מאינטערדאם ונאסויד ב"ר
ישכר זצוקללה"ה נפטר י"ח שבט תרס"ז

ולע"נ הרה"ק רבי יהושע מבעלזא

ב"ר שלום זצוקללה"ה
נפטר כ"ג שבט תרנ"ד

פינת התורה אידיש

תורות ומעשיות בלשון אידיש
על פרשת השבוע נאמרים

לֹא תִגְנֹב. (ב, יב)

זיבן מדות טובות לערנט מען פון א גנב

פון הרה"ק רבי משה לייב מסאטוב

זיינע שטייט אז ס'איז דא זיבן זאכן וואס מילערנט ארויס פון א גנב און מ'קען עס אויסנוצען צו יראת שמים:

1) ער ארבעט נאר ביינאכט ווען קיינער זעהט נישט, די זעלבע דארף מען טוהן פארן אויבערשטען אלעס באהאלטערנערהייט.

2) יעדע נאכט נוצט ער אויס און לאזט נישט איבער קיין איין נאכט, די זעלבע דארף מען אויסנוצען יעדען נאכט צו תורה און יראת שמים.

3) וואס ער קען טוהן טוט ער צו האבן ווי מער געלט, די זעלבע איז מיט תורה ווי מער מ'קען אריינכאפן.

4) נישט אויסזאגן קיין סודות, די זעלבע דארף מען אלעס האלטען ביי זיך נישט אלעס זאגן.

5) נישט מודה זיין פאר קיינעם און זיך נישט לאזען אפילו מיט יסורים, די זעלבע טאר מען זיך קיינמאל נישט לאזען פון יצר הרע.

6) נישט זאגן לשון הרע אויף זיינע חברים און שותפים, די זעלבע טאר מען נישט זאגן שלעכטס אויף א אנדערע איד.

7) אלעס וואס ער האט זיך אנגעפלאגט קען ער פארלירען אין איין מינוט, די זעלבע זאך אלעס וואס מ'פלאגט זיך אן קען מען חיי'ו פארלירען מיט גרויסע עבירות ר"ל.

מענין לענין באותו ענין

אויך האט ער געזאגט אז מ'קען פון א קינד זיך ארויס לערנען דריי זאכן:

1) ער זיצט קיינמאל נישט ליידיג.

2) ווען ער דארף עפעס וויינט ער.

3) ווען ער באקומט די זאך וואס ער דארף פרייט ער זיך תיכף ומיד.

לֹא תִחְמֹד. (ב, יג)

די באקאנטע קשיא פון אבן עזרא ווי קען די תורה אנזאגן אז מ'זאל נישט גלוסטען דאס איז א זאך וואס ווענדט זיך אין הארץ און ווי קען מען דאס אנזאגן פאר א מענטש אז ער זאל נישט גלוסטען ווען ער זעהט א שיינע זאך?

(דער בני יששכר שרייבט טאקע אז די איסור "נישט צו טראכטען" דאס קען מען נישט אנווארענען נאר ער דארף פראבירען "נישט צו לאנג אריינטראכטען" אין די מחשבה)

ענטפערט ער מיט א **משל** ווען א דאהרפס מאן זעהט א בת מלך וועט ער נישט וועלען

מיט איר חתונה האבן ווייל ער ווייסט ער קען נישט דערגרייכען דערצו, די זעלבע זאך איז ווען א מענטש טראכט אריין און גלייבט אז אלעס וואס איז אים באשערט באקומט ער סיי ווי סיי און וואס נישט באקומט ער נישט וועט ער נישט גלוסטען צו א פרעמדעניס זאכן ווייל ער ווייסט ער קען נישט דערגרייכען דערצו ווייל ס'איז אים נישט באשערט, במילא דארף זיך א מענטש פרייען מיט זיין חלק און נישט גלוסטען פון יענעם.

דער **בריסקער רב'ס** תירוץ מיט א משל: צו א מענטש וואס האט אים אנגעכאפט א גלוסטעניש צו א עבירה און אנגעפאנגען נאכצולויפען דערנאך אינמיטן איז אנגעקומען א טייד וואס איז געווען פארפרויען, איז ער דארט ארויפגעגאנגען און ווייטער געלאפען נאך זיין תאוה, אינמיטן האט די אייז זיך אנגעפאנגען צוברעכען און ער איז שיעור ארייגעפאלען, אין יענע רגע וואס ער האט זיך אזוי דערשראקען איז זיין גאנצע תאוה אויסגערינען פון שרעק, די זעלבע זאך ווען א מענטש האט מורא פון א עבירה איז די שרעק אליין דארף אוועקנעמען די תאוה ווייל ער ווייסט אז דאס איז א עבירה און ווי קען ער עס עובר זיין, לויט דעם איז פאר ענטפערט די קשיא פון אבן עזרא, (צדיקים האבן געזאגט אז מ'דארף זיין א בריסקער גאון צוזאגן אזא תירוץ).

כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְבַר בָּא אֱלֹהִים. (יה, טז)

צום ווארשאווער רב רבי **בעריש**

מייזליש זי"ל פלעג אריינקומען א יונגעראמן, א גרויסער מפלפל, און האט כסדר פארדרייעט דעם קאפ מיט זיינע פלפולדיגע קשיות, אויפ'ן דרך פון היכי תמצאים און טעארעטישע שאלות.

דעם רב האבן ענדליך די דאזיגע שאלות דערעסן און ער האט זיך שוין מער נישט געוואלט אומקוקן אויף דעם אפטן גאסט און אים אפילו נישט מכבד געווען זיך אראפצוזעצן. ווען דער מפלפל האט געפרעגט דעם רב פארוואס ער באהאנדלט אים אזוי, האט אים ר' בעריש אנגעוויזן פון די וואכעדיגע סדרה און געזאגט בדרך צחות אז משה רבינו האט זיך אויך אזוי געפירט:

אין פסוק שטייט אז משה רבינו האט געענטפערט אויף זיין שווער יתרו'ס פראגע: "מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עלריך" מיט די ווערטער: "כי יהי להם דבר בא אלי". זענען דאך שווער צוויי

קשיות. איינס: מיט דעם ווערט נאכנישט פארענטפערט פארוואס משה רבינו זיצט און לאזט דעם עולם שטיין א גאנצן טאג. דאס איז דאך בכלל נישט קיין "תשובה ממין השאלה" צווייטנס: פארוואס האט משה רבינו געזאגט "כי יהי להם דבר" מיט א לשון עתיד, אנשטאט כי "יש" להם דבר, א לשון הווה?

נאר איין קשיא ווערט פארענטפערט מיט די צווייטע: משה רבינו האט געענטפערט פאר יתרו אז דערפאר בעט ער נישט דאס פאלק זיצן, ווייל זיי פרגען אים נישט קיין פאקטישע שאלות פון טאג טעגליכן לעבן, נאר טעארעטישע שאלות: "כי יהי להם דבר" וואס וועט זיין אויב עס וועט זיך טרעפן אזוי און אזוי. נו, פאר אזעלכע שאלות וואס פארדרייען אומזיסט דעם קאפ, דארף ער נישט מכבד זיין צו זיצן. לאזט ער די פרגערס שטייען א גאנצן טאג...

יִקַח יְתֵרוֹ הַתָּנָן מִשָּׂה עֵלְיָה וְזִבְחִים

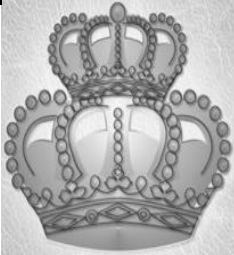
לְאֵלֹקִים (יה, יב)

פארוואס שטייט יקח, נישט והקריב אדער והעלה יתרו.

נאר עס איז באקאנט די טעם פון קרבנות, ווייל הקב"ה וויל אז דער מענטש זאל האבן א צובראכן הארץ פאר אים. אזוי ווי חז"ל דרש'ן אויפ'ן פסוק "זבחי אלקים רוח נשברה", און אזוי ווי עס איז טאקע געווען די סדר אין ביהמ"ק ווען א איד האט געברענגט א קרבן, האבן אים די כהנים און לויים מערער געווען לתשובה שלימה איידער מען האט מקריב געווען זיין קרבן.

יתרו איז דאך געזעצן ברומו של עולם און האט אלעס אנגעווארן צוליב זיין אמונה אין אויבערשטען, און ארויסגעגאנגען צו א וויסטע מדבר כדי זיך מתדבק צו זיין אין דעם עם הנבחר. מיט די דאזיגע מעשים זיינע האט ער שוין צובראכן זיין הארץ און וועזן און זיך משפיל געווען. ווערט עס גערעכנט כאילו יתרו האט זיך זעלבסט מקריב געווען אלס קרבן. דערפאר שטייט "יִקַח" יְתֵרוֹ עֵלְיָה וְזִבְחִים, אז ער האט "זיך אליין" גענומען בשפלות ובשברון לב, וואס דאס איז די ריכטיגע עולה און זבחים פארן אויבערשטען, אזוי ווי דער פסוק זאגט זבחי אלקים רוח נשברה.

*חוט של חסד-לבעל שבת מוסר)

פינת הילולא דרבי

תולדות ימי חייו לכבוד יומא דהילולא רבא של רבינו, מגדולי הפוסקים שכל בית ישראל נשען עליו, רב האי גאון וגדול כ"ק מורן הגה"ק רשכבה"ג

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי בעל הטורי זהב זצוקללה"ה

האבדק"ק הראשון בעיר ואם בישראל אליק יצ"ו ואח"כ בעיר לבוב הבירה שחל ביום כ"ז שבט

ואלה תולדות:

רבינו הקדוש איש האלוקי כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט רשכבה"ג רבי דוד סג"ל זצוקללה"ה הנקרא בפי כל הטורי זהב זצוקללה"ה מגדולי פולין לפני כשלוש מאות שנה. נולד לאביו הגה"ק רבינו שמואל הלוי סגל זצ"ל בשנת ה'שמ"ו ליצירה בעיר לודמיר. גדול שבאחרונים וראשון שבראשונים שאין למעלה הימנו. (הפני יהושע בהסכמה על ט"ז, אבה"ע"ז). מגדולי הפוסקים. למד תורה מתוך עוני רוב ימיו (מאז שעזב את בית הוריו ובית חותנו).

בצעירותו:

בעודו צעיר לימים: נודע כעילוי. למד אצל אחיו הגדול רבי יצחק הלוי, מחבר שו"ת מהר"י הלוי. בגיל כ"ג לחייו התחיל לשמש בתפקידים רבניים שונים. בתפקידים אלה עבר בין ערים רבות, כמו אב"ד ור"מ פאטליטש, אבד"ק פוזנא, בריסק, וקראקא, ואליק.

בהגיעו לפרק האיש מקדש:

התחתן עם בתו של הרה"ק רבי יואל סירקיס זצוקללה"ה מחבר ספר ב"ח. בשנת שע"ח עבר לכהן כאב"ד בעיר פאטליטשא הסמוכה לראווא. כעבור יותר מעשרים שנה התיישב באוסטראה. ונתקבל לאבד"ק ור"מ שם הוא הקים ישיבה, וכתב את חיבורו המפורסם על השולחן ערוך הנקרא טורי זהב.

גדלו וטובו מלא עולם:

רבינו נודע בכוח קדושתו, ורבים פנו אליו להתברך בישועות וכדי לשמוע את פסקי הלכותיו.

מתנה מיוחדת

מעשה הי' באשה אחת שצעקה אל רבינו הט"ז לאמור: "אחה אדוני והנה בני נחלש

למות". ויאמר לה התחת אלוהים אנוכי?! ותאמר: "אל התורה אשר באדוני אני צועקת, כי הקדוש ברוך הוא ואורייתא אחד הוא". ויאמר לה: "הלא זאת אעשה לך, דברי התורה שאני עוסק בהם כעת עם תלמידיי אני נותן במתנה לילד אולי בזכות זה יחי', כי בדבר הזה תאריכו ימים' כתיב" ובאותה שעה חלצתו חמה והבריא. (רוח חיים לרבי חיים מוואלאזשין ז"ל מסכת אבות פ"א משנה א')

שונא מתנות יחי'

מעשה הי' בביתו של גביר אחד נכנסה רוח רעה רחמנא ליצלן. וביקש אב"י מרבינו הק' שיעשה אות לטובה וילך לבקרה ויתפלל בעדה ועל ידי זה יהי' לה רפואה. אחר שהפצירו בו מאד נענה לשאלתם ובקשתם וכשפתח הדלת פתחה פי' ואמרה ברוך הבא וחזרה פני' לאחור. שאל אותה רבנו: "מדוע את חוזרת פניך?" השיבה שהרשעים אינם יכולים להסתכל בפני הצדיקים, ואמרה עוד: "להוי ידוע כי בשמים ממעל קוראין אותך רבינו הגאון בעל הטורי זהב". השיב לה הרב: "אם אמת כן כי אני חשוב בשמים אני גוזר שתתפאיי כי אני תירצתי היום בהלכה דברי רבנו הטור המופלאים ויישבתי לאמיתתה של תורה, ובזכות זה תהי' לך רפואה". וכן הי', שנתרפאה והיתה לה שמחת עולם.

אותו הגביר, שנתרפאה בתו בזכות רבינו הט"ז, ביקש להביא לו מתנה. אך רבינו הקדוש סירב לזה. הלך הגביר וקנה עבורו טלית נאה ומשובחת מצמר טורקי ושילם על כך דמים מרובים. הביא את הטלית אל רבינו הט"ז, אך גם את הטלית לא קיבל ממנו, באומרו: הלא תראה כי זקן אנכי וקרוב לילך בדרך כל הארץ, והטלית הישנה שלי תוכל להעיד עלי כי אף פעם אחת לא חלפה במוחי מחשבה זרה בזמן שהתפללתי, אינני חפץ להחליפה בחדשה. [כ"כ פננסק חברה קדישא דלבוז למזכרת עולם.] (אבני שהם ומשבצות זהב ח"ב עמוד כ"ו)

ימי חייו:

לא רבים היו ימי השלוה של רבינו, בתקופת גזרות ת"ח ות"ט (הפרעות שנערכו ע"י הקאזאקען של חמעלינצקי ימ"ש) נאלץ, כמו יהודים רבים, לקחת בידו את מקל הנדודים. כן הזכיר בספרו ט"ז אבה"ע קנ"ו ס"ק ח' רבינו עבר ממקום למקום, בין המקומות התיישב בעיר אליק דליטא ושימש שם כאב"ד, ושם חיבר הקינה על מעשי הרציחות שהיו בשנים הללו.

ומסופר שבעת ששהה רבינו בעיר

אליק הגיעו הקאזאקען עד העיר ופתאום נפל עליהם פחד גדול שאין כמוהו ולא יכלו לעשות שם פאגראם כאשר עשו בשאר הערים להרוג ולאבד. ומקובל שנראה בחלום לחד מהגדולים בדור ההוא את הפסוק בנ"ך וגנתי על העיר למען עבדי דוד. (כן כתב רבי אליעזר זצ"ל בשם חמיו הגאון המפורסם רבי רפאל הכהן זצ"ל מהאמבורג)

זכה נדד עד שלבסוף הגיע לאשכנז. ולאחר שמלך פולין הגיע להסכם עם הקוזאקען חזר רבינו לארצו, ובשנת ת"ד נבחר לשמש כאבד"ק ור"מ לבוב-חוץ לעיר. הוא הי' אב בית דין מחוץ לעיר, ור' נפתלי הירץ, בן גיסו, הי' אב בית דין בתוך העיר. רבינו "טורי זהב" נהג לחתום: "דוד הוא הקטן בלא"א הקצין מו"ה שמואל מלאדמיר חונה בק"ק לבוב מחוץ לעיר"

רבינו כותב בספרו שבילדותו הי' דר בעיר קראקא עם משפחתו בביהמ"ד שהי' למעלה מבית הכנסת, ונענש הרבה במיתת בניו ל"ע ותלה אותן בזה. (ט"ז אר"ח סי' קנ"א ס"ד ק')

רבינו זכה לאריכות ימים, אך בשנת ה' תכ"ד לעת זקנותו העלילו על שני בניו רבי מרדכי הי"ד זצוק"ל ורבי שלמה הי"ד זצוק"ל עלילת זדון, והם נהרגו על קידוש השם בלבוב בשב"ק ח' אייר שנת תכ"ד. ועד ליום מותו לא נתן מרגוע לנפשו.

המסך בעמוד י

המסך מעמוד ט'

רבותיו הקדושים:

את עיקר תורתו קיבל מאביו, ומפי אחיו הבכור הגה"ק רבי יצחק זצוק"ל אב"ד חעלמא מחבר שו"ת מהר"י הלוי, ומחותנו הרה"ק רבי יואל סירקיס זצוק"ל בעל הב"ח (הבית חדש).

חבריו:

רבי מנחם מענדל קראכמאהל זצ"ל אב"ד ניקלשבורג בעל הצמח צדק הקדמון, רבי מרדכי יפה זצ"ל בעל הלבושים, רבי שמשון זצ"ל מפראג, רבי שבתי הכהן זצ"ל בעל השפתי כהן על השולחן ערוך (הש"ך).

תלמידיו:

רבי שמואל הלוי סג"ל מחבר ספר נחלת שבעה.

גוף שלם לאחר מותו:

הגאון הגדול רבי יוסף שאול נאטנזאהן זצ"ל אב"ד לעמבערג בעל שו"ת שואל ומשיב סיפר, שמאתיים שנה בערך לאחר פטירת רבינו ה"ט"ז הוצרכו ע"פ פקודת השלטונות לפנות את בית הקברות, וכשפתחו את קברו מצאוהו שלם בגופו והדור בלבושו, שלא שלטה בו רימה ותולעה לא היתה בו. ובעל השאגת ארי' כתב עליו: "הלכה כמותו ברוב המקומות וגדול שבאחרונים שאין למעלה הימנו".

ספריו:

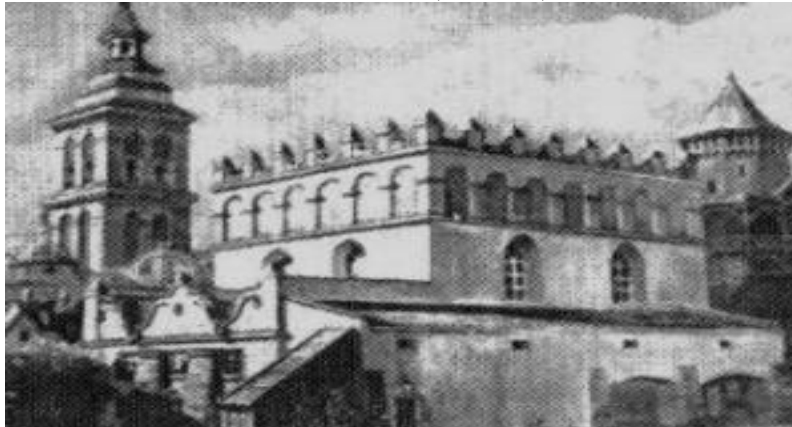
מח"ס "דברי דוד" על פי' רש"י עה"ת, "טורי זהב" על ד' חלקי שו"ע, "שו"ת. פייט" סליחה לכ' סיון".

ספר טורי זהב:

מטרת כתיבת הספר, על ידי ה"ט"ז, הייתה כדי להעמיד את ההלכה על בוריו. בספרו הוא ניסה לפתור כל המחלוקת והבעיות שנתהווה במשך הזמן.

ספרו טורי זהב (ט"ז) נקרא בעבר גם "מגן דוד" (ביחד עם מגן אברהם אשר יחד אתו נקרא "מגיני ארץ")

טורי זהב בניגוד לנושאי כלים אחרים על השו"ע נתחבר על כל השו"ע ולא רק על חלקים מסוימים. החיבור זכה להשגות מצד רבי שבתאי הכהן (הש"ך) שאתו ה"ט"ז החליף מספר ספרי השגות. שיטתו של ה"ט"ז בהלכה התקבלה על ידי רבני דייטשלאנד. בפולין, כינס ועד ארבע ארצות, החליט שעל קהילות פולין לפסוק כט"ז, אך עם השנים דעתו של

בית הכנסת של רביה"ק בעל הטורי זהב בלבוב-לעמבערג בית הכנסת זו נחשב כאחד מבתי כנסת היפים שבעולם

הש"ך נהייתה מכרעת.

אשכנזי דרבי:

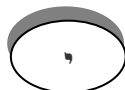
רבינו הקוה"ט רבי דוד הלוי זצוקללה"ה נפטר בעיר לבוב בהיותו בן פ"א לחייו. בל"ו בשבט בשנת תכ"ז, ומנוחתו כבוד בלבוב. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

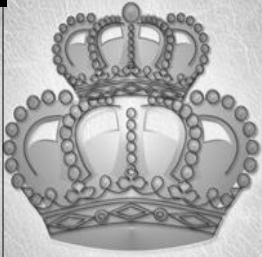
בית הכנסת והקבר:

בית הכנסת שלו בלבוב הי' נשמר עד תקופת המלחמת העולם השני, ונחרב בידי הנאצים ימ"ש. היום למרות מאמצים רבים הוא נשאר בהריסותיו. קברו בבית עולם היהודי בלבוב הי' נשמר עד לאחרונה, אך לדאבונינו נתחלל בידי הממשלה, ועל כל שטח בית הקברות הוקם שוק מרכזי. שום מאמץ יהודי לא

הגליון לשבוע זו נתנדב לע"נ רבינו הרה"ק רבי דוד ב"ר שמואל הלוי זצוקללה"ה

אבדק"ק אליק - לבוב ועוד בעמח"ס טורי זהב נפטר כ"ו שבט תכ"ז

פינת תורה דבי מדרשא

מאמרים ושיחות ממו"ר הרב אליעזר יודא מאליק שליט"א
אב"ד דקהלתינו קהל טורי זהב אליק

הנאמרים בבית מדרשינו בעת רעווון דרעווין בהשגה שעבר

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. (יה, א)

מדריגותי הסולם, ורק אן לעקור את השליבות מלמעלה למטה. למחרת ציווה שוב בעל הבית על עבדו לעקור את שליבות הסולם של הבור העמוק העומד בחצירו, בכדי שלא יוכל כל אדם לרדת לבור ההוא. כעת צכר העבד בעצה ששמע אתמול, לעקור מלמעלה למטה, וכך עשה, נעמד על השליבה השנית, ועקר את הראשונה מלמעלה, כך ירד כל פּעם עוד מדרגה ועקר בסדר זה את השליבות, כאשר תך זמן קצר מצא את עצמו בקרקעית הבור, חסר אצנים. ושוב צחקו עליו יושבי החצר מלמעלה, תך שהם מסבירים לו כי ה' עליו לעקור את הסולם מלמעלה למטה. אמר להם, מה נשתנה, אתמול אמרתם לי מלמעלה למטה, והיום הפכתם את הדעה, מלמטה למעלה. הסבירו לו בנחת, שאן כל המקומות שווים, כאשר מדובר בגג העומד ממעל החצר, אן צריך לעקור את השליבות מלמעלה למטה, אן כשמדובר בבור הנמצא מתחת לחצר, יש לעקור מלמטה למעלה. לעולם אן להשוות את הגג לבור אן להיפך, בכל מקרה יש להתנהג בהתאם לצליבות, ולחשוב בדעת ובשכל מה יש לעשות כעת, ולכלכל את הצעדים בתבונה. והנמשל מוכן, אן לץ להיות כאותן טיפוש, ולהשוות את הנהגתו בעצני הנפש העליונה, השמיים, להנהגתו בעצני הגוף החומריים, הארץ. כך נשאר לפעמים תלויים למעלה אן שקועים מתחת, אלא בעצני הרוחניות להביט תמיד בגדולים ממני, ובעצני הגשמיים בקטנים ממני. כך יצליח את דרכו בעולם הזה, ויצא נשכר בעולם הבא.

הרחמן הוא יוכנו לחוק ולהתחזק ואיש את רעהו יעזור ולאחינו יאמר חוק. והשי"ת יעזור שזכרה לראות בישועתן של ישראל ושמחתן ובהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו בב"א.

תשובה, כי כשבא יתרו אן משה אן המדבר אשר הוא חונה שם הר האלקים, הכיר במיעוט עבודתו וקוטן השגתו בעבודת השי"ת, ולכן עשה תשובה למפרע על כל מעשיו שעשה כשלא השיג עדיין כלום מגדולת הבורא יתברך, וזה מה שאמר מכירו היית "לשעבר", שידעת שצריכים לעשות תשובה אן עוברין את צי"ה, ועכשיו "ביותר", כי כשבאת לבאן והגעת להכרה יתירה בגדולת הבורא הבנת שיש לי לשוב על מה שלא עבדת את ה' ביותר, ביותר שאת וביותר עזו.

וכלל יש בידו דעל רוחניות אן מכיטים על הגדולים, ועל גשמיים אן צריכים להביט על האנשים הפחותים ממני, והנה האדם מורכב משמים וארץ, נפשו של האדם מן העליונים, וגופו מן התחתונים.

ומבאר בזה בספר משל ונמשל מהגה"ק הבן איש חי זי"ע את הפסוק בפרשתו, אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ (ב, ד) 'אשר בשמים', דהיינו בעצני הנפש העליונה, עליך להביט 'ממעל', בבני אדם העומדים למעלה מדרגתך, מהם תביר שאננה עדיין חסר ועליך להתאמץ עוד לקנות שלימות הנפש, 'ואשר בארץ', בעצני העולם הזה, בצורכי הגוף החומריים, עליך להביט 'מתחת' באנשים כאלי הפחותים ממך, באנפן שכבר תרגיש שאננה די שבעת מקנצי ההכל, מתאנות הגוף והאנות הממון, וחכל לך לאבד עוד זמן על מנת להשיג ולרדוף עוד אחריהם.

ומסביר אנות במשל לעבד אשר הבעל הבית צוה אותו לעקור ולפרק את הסולם המוליך עד לגג הגבוה, כדי שאף אדם לא יוכל לעלות לשם דרך סולם העץ. מה עשה העבד הטיפש. עקר את השליבות מלמטה למעלה, הוא נעמד על השליבה השנית, ועקר את זו שלמטה ממנה, וכן הלאה, כשעמד על השליבה השלישית עקר את השליבה הנמוכה יותר. בשלב האחרון נעמד על הגג ועקר את השליבה העליונה. כאן הרגיש את המצוקה, הוא נשאר תלוי על הגג ואן לו דרך אן לרדת. צחקו כל העומדים בחצר ואמרו לו, שוטה, בתחילה היית צריך לעלות כל

וברשי"י מה שמועצה שמעו ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, וקשה, הא הפסוק אמר ששמעו שה' הוציאם ממצרים, ומדוע נקט רשי"י שני צנים אלה. **ומבאר הרמ"ק בעל העטרת עבי מזידיטוב זי"ע ששאלת רשי"י היא איזה שמועצה הביאה את יתרו לבא, הלא ה' יכול להישאר במקומו ולעבוד את ה' שם,** ועל זה תרץ ששמעו שני דברים סותרים זה את זה, מצד אחד שמעו שה' עשה לישראל צנים גדולים ועצומים בקריעת ים סוף שבגללם כל העמים חיל ורעדה אחזתם מישראל, ומצד שני שמעו שעמלק לא פחד לבא ולהלחם בהם ולצנצן מאמנותם, מזה למד יתרו ששמיעת צנים בלבד אנה מספקת לבא לידי אמונה בה', אלא יש להדבק בצדיקי הדור כדי להיות בטוח שהאמונה בה' תשרש היטב בלב ולא תפוג ממנו לעולם.

בספר סידורו של שבת (ח"ב דרוש ג' פ"ג) מביא מעשה רב מרבינו סעדי' גאון זי"ע, שאיקלע למקום שלא ה' מכירין אותו והתאבסן שם לכמה ימים, ואח"כ נדע לו להבעל אבסניא מי הוא זה אשר מתאבסן בביתו כי הוא רבי סעדי' גאון רבן של ישראל, נפל הבעל"ב לרגלו ויבך והתחן לו שימוחל לו על שלא כיבדו בראיו, ורבי סעדי' נענה לעומתו הלא כיבדת אנות בכל מה שאפשר בידך, והשיב לו הבעל הבית ואמר שהוא מפיס על השעה הראשונה שעדיין לא ידע במעלת גדולתו.

וכאשר חזר רבי סעדי' גאון לביתו התחיל לסגף עצמו ולהרבות בתעניות, וכאשר שאלו אנות מה ה ועל מה זה, ענה ואמר כי **איש ישראל מגיע בכל יום להכרה ביותר בגדלות הבורא, וכל מה שעשה ביום אתמול כלום הוא, ולכן הוא צריך לעשות תשובה בכל יום על מעשיו הטובים של יום אתמול, כי לפי השגתו שנתרבה אעלו בכל יום ה' נדמה בעיניו כאילו מעשיו של יום אתמול לא עלו כהוגן, עכ"ד.**

ובזה מבאר באמירה נעימה את הפסוק בפרשתו עתה ידעת כי גדול ה' מכל האלקים וברשי"י מכירו היית לשעבר ועכשיו ביותך, ובחז"ל (ב"ר פכ"א ס"ו) אן ועדת אלא לשון